

naopak v tom, že pachatel předsevezme jakýkoliv čin, jenž jest objektivně způsobitelným k tomu, by svedl k neposlušnosti, ke vzpouzení se, neb odporu proti zákonům, nařízením atd. A tu není pochyby o tom, že přihlídnou-li se ku celkové situaci, která dne 13. prosince 1920 byla zejména v T. velmi napjata, dále k vážné době, za níž viděla se okresní politická správa nucena vydati výjimečná opatření, že výrok obžalovaného byl v tehdejší pohnuté době způsobitelný, u osob snad nerozhodných, revoluční hnutí podporujících nebo s ním sympatisujících oživiti a posílení psychickou jejich disposici ku neposlušnosti, vzpouzení se neb odporu proti zákonům a vydaným nařízením. V té příčině není v právu též zmateční stížnost, popírá-li zejména, že v tomto případě není opodstatněn znak podněcování, nalézacím soudem jedině přijatý. Možno připustiti, že podněcování bude míti zpravidla za předpoklad domnělou disposici podněcovaných, avšak skutečné této dispoice není třeba, ježto lze, jak již uvedeno, podněcovati i lidi zcela neznámé. S hlediska hořejšího výkladu podstaty zločinu dle § 65 lit. b) tr. zák. nemůže obžalovaného ospravedlniti, že svědek, k němuž závadná slova byla promluvena, je přívržencem protivné strany politické a že je i fysicky značně starším nežli obžalovaný.

Čís. 570.

Slavnost sice na oko lidová, mající však pozadí politické, spadá pod ustanovení zákona shromažďovacího.

Pod skutkovou podstatu přečinu dle § 305 tr. zák. spadá činnost při slavnosti takové tehdy, měla-li ráz směřující proti státu pokud se týče proti druhé národnosti; v případě tom nelze v ní však spatřovati též přešupek dle § 3 zákona shromažďovacího.

(Rozh. ze dne 15. října 1921, Kr II 48/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení částečně zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 13. listopadu 1920, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přečinem proti veřejnému pokoji a řádu podle § 305 tr. zák. a přestupkem podle § 3 zák. ze dne 15. listopadu 1867 č. 135 ř. zák., zrušil napadený rozsudek, pokud jím byl obžalovaný shledán vinným přestupkem dle § 3 zákona ze dne 15. listopadu 1867, čís. 135 ř. zák., a sprostil obžalovaného z obžaloby pro tento čin trestný; jinak však zmateční stížnost zavrhl. Po právní stránce uvedl

v d ů v o d e c h :

Po stránce věcné namítá stížnost proti odsouzení pro přečin dle § 305 tr. zák., že veřejný průvod, k němuž obžalovaný vyzýval, byla dovolená lidová slavnost, ve smyslu § 5 shrom. zák., konaná každoročně bez předchozího schválení úředního a nepodléhající předpisům zákona o právu shromažďovacím. Shromáždění na náměstí bylo jen částí celého průvodu; obžalovaný neměl úmyslu vyzývati k jednání v zákoně zakázanému, ani vědomí, že tak činí; chtěl pouze, by se zástupy lidu dostaly v klidu do města a promluvil několik slov po ukončení průvodu na náměstí, když se

dověděl o scéně s invalidou. Proti odsouzení pro přešupek § 3 zák. o právu shromáždovacím uplatňuje stížnost, že nelze mluvit o »shromáždění« ve smyslu cit. zákona, trvalo-li pouze 1 až 2 minuty a nešlo-li o samostatný podnik (shromáždění pod širým nebem), nýbrž o zakončení průvodu do města. Leč stížnost není odůvodněna. § 5 zákona o právu shromáždovacím vylučuje z působnosti zákona lidové slavnosti a průvody pouze tenkrát, konají-li se způsobem ode dávna obvyklým. Zákon předpokládá, že se zvyklostí a tradicí, ode dávna zachovávanými, vytvořilo pravidlo, že se určitý průvod nebo slavnost při určité příležitosti koná spontánně bez dalšího uspořádání a usnášení pořadatelů. Tomu v tomto případě tak nebylo. Rozsudek zjišťuje, že se slavnost slunovratu v Jihlavě po šest let následkem válečných událostí vůbec nekonala a že poprvé zase byla uspořádána v roce 1920 německými spolky, jimž bylo k jejich žádosti úředně povoleno pouze, aby zapálily oheň a aby se účastníci shromáždili za městem u hostince »U Slunce«. Z rozsudečných zjištění, zejména obsahu pronesené štvavé řeči K-ovy je patrné, že šlo o slavnost politickou, k níž den slunovratu poskytl vhodnou záminku. Nešlo tudíž o slavnost a průvod dle § 5 shrom. zák., který má na mysli veřejné radovánky, průvody svatební, pohřby, pouti, slavnosti a průvody církevní, nýbrž o demonstrační průvod politický; nešlo o lidovou slavnost, poněvadž se průvod nekonal spontánně, nýbrž byl pořádán z usnesení německých spolků a na základě úředního povolení; slavnost sama nebyla konána dle starodávné zvyklosti, poněvadž jí poprvé předcházelo úřední povolení, které jí devolovalo jen v míře omezené a ve výměru přesně vytčené. Vzhledem k tomu a úplně změněným politickým poměrům ve státě i ve městě po státním převratu jest úplně lhostejno, že se podobné slavnosti konaly již dříve, tím spíše, že po více let se vůbec nekonaly a že se v nových poměrech směly konati přesně dle úředního povolení. Samo o sobě by pořádání průvodu, zákonem nedovoleného, nebylo přečinem podle § 305 tr. zák., avšak nalézací soud zjistil mimo to objektivní i subjektivní náležitosti tohoto přečinu. Podle zjištění nalézacího soudu měl průvod nejvýše provokativní tendenci a stěžovateli šlo podle dalšího zjištění nalézacího soudu o to, aby aranžoval demonstraci státu i Čechům nepřátelskou. Těmto zjištěním nelze po formální stránce ničeho vytýkat a jsou proto pro kasační soud závazná. (§ 288 čís. 3 tr. ř.) Může jíti proto pouze o to, zda v nich nalézací soud správně spatřoval výzvu k zákonem zakázaným jednáním. Ustanovení § 305 tr. zák. tresce takové výzvy, jichž zvýšená nebezpečnost záleží v působení na vůli neurčitého počtu lidí ve směru nezákonném a představuje pokus, by tito lidé byli uvedeni v omyl o správnosti a zákonitosti svého jednání, pokud se týče, by v nich vzbuzen byl názor, který by byl způsobitelným ohrožení zachování veřejného pokoje a pořádku. Veškeré tyto náležitosti měla výzva obžalovaného, neboť nalézací soud opětovně zdůrazňuje, že obžalovaný, který je rodákem jihlavským, měl v Jihlavě významné postavení a že jeho vlivu jeho sourodáci stejné národnosti podléhali. Jest tedy trestno, že v takovémto směru na shromážděné lidi působil, a nezáleží na tom, zda věděl, co se pak v průvodu skutečně provokativního a státu a Čechům nepřátelského stalo. Soud nalézací zjistil ještě více, než že si byl obžalovaný vědom dosahu svého jednání, totiž že šlo mu o to, by průvod s tendencí svrchu uvedenou uspořádal. Uplatňujíc zmateční důvod podle čís. 9

b) § 281 tr. ř. namítá stížnost, že obžalovaný jako bývalý příslušník rak. uher. mocnářství nesmí býti dle § 92 mírové smlouvy St. Germainské stíhán pro politické chování projevené v době od 28. července 1914 do uznání státní svrchovanosti čsl. státu nad územím, »na které původně činilo nárok »Německé Rakousko« a které teprve čl. 54 mírové smlouvy postoupilo čs. republice«. Stížnost tu přehlíží, že Jihlava leží v historickém území českého státu, nad nímž vykonává čs. republika státní svrchovanost již od státního převratu z října 1918 a přehlíží, že cit. § 92 mírové smlouvy mluví o politickém chování, kdežto obžalovaný je stíhán pro čin spadající pod zákon trestní. Pokud se jedná o přečin podle § 305 tr. zák., bylo zmatečnĕ stížnost zavrhnouti. Jinak dlužno zmatečnĕ stížnosti přisvědčiti. Odsouzení pro přestupek podle § 3 shrom. zák. není potud odůvodněno, pokud byl obžalovaný obviněn, že odbýval shromáždění pod širým nebem na náměstí. Jak vyplývá ze zjištění nalézacího soudu, ukončil se průvod na náměstí, a nelze proto mluvit o tom, že by zde bylo se odbývalo nějaké shromáždění, a zejména, že by zde znova obžalovaný byl takové shromáždění uspořádal. Zbývá proto jenom faktum, že uspořádal průvod z K. do Jihlavy. Nehledě ani k tomu, že nalézací soud zjistil jenom faktické pořadatelství veřejného průvodu se strany obžalovaného, nelze tu mluvit ještě o zvláštní jeho činnosti proti shromáždovacím zákonu, poněvadž po objektivní stránce jest veškerá činnost, zapovězená zákonem shromáždovacím, obsažena již v činnosti, ve které byla shledána skutková podstata podle § 305 tr. zák. Jedná se i zde o průvod zakázaný, k čemuž přistupuje jen, že tento průvod měl tendenci provokativní, protistátní a protičeskou.

Čís. 571.

Schvalovati lze (§ 305 tr. zák.) nezákonné a nemravné skutky též činy konkludentními.

(Rozh. ze dne 15. října 1921, Kr II 55/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnĕ stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 26. listopadu 1920, jímž byl obžalovaný uznán vinným přečinem proti veřejnému pokoji a řádu podle § 305 tr. zák. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Nesprávné právní posouzení věci shledává stížnost v tom, že soud prvĕ stolice neprávem shledal ve zjištěném jednání obžalovaného skutkovou podstatu přečinu dle § 305 tr. zák., který předpokládá, by pachatel úmyslně se pokoušel zviklati druhé osoby v jejich etických a právních náhledech. První soud prý neodůvodňuje, jak dospěl k přesvědčení, že obžalovaný tím, že míchal holí v kalužině krve zavražděného vojína a posupně se při tom smál, schvaloval vraždu. Jednání to lze v nejnepříznivějším případě dle názoru stížnosti obžalovaného kvalifikovati jako policejní přestupek. Stížnost není odůvodněna. Jest zjištěno, že v Jihlavě byly v době demonstrací, jímž padly za oběť i lidské životy, dva tábory, z nichž